

BARNEHAGEPRISEN 2013

NASJONALT SENTER
FOR KUNST OG KULTUR
I OPPLÆRINGEN

Hilsen fra kunnskapsministeren

Gratulerer til vinnerne av Den nasjonale barnehageprisen 2013!

Ruseløkka barnehage, Kampen kunstbarnehage og Klosteret barnehage er flotte eksempler på hvordan det kan arbeides med kunst, kultur og kreativitet i barnehagen, og jeg håper mange barnehager rundt om i landet lar seg inspirere av dem.

Torbjørn Røe Isaksen
Kunnskapsminister

INNHold

- 4 Den nasjonale barnehageprisen for kunst og kultur 2013
- 5 Presentasjon av juryen
- 6-7 Juryens begrunnelse
- 8-9 Ruseløkka barnehage: «I Bob Dylans verden – musikk som språk»
- 10-11 Klosteret barnehage: «Real Life Stories – bak maskene»
- 12-13 Kampen kunstbarnehage: «StreetArt»
- 14 Søknadskriterier Barnehageprisen

DEN NASJONALE BARNEHAGEPRISEN FOR KUNST OG KULTUR 2013

Nasjonalt senter for kunst og kultur (KKS) har som oppdrag å synliggjøre og spre gode eksempler på bruk av kunst, kultur og kreativitet i barnehagen. Med Barnehageprisen ønsker KKS å løfte frem bruken av kunsthøg og estetiske læringsprosesser i barnehagene, til inspirasjon og læring for sektoren som helhet og som en honnør til de barnehagene som jobber spesielt godt med dette fagområdet i barnehagen.

I år har vi valgt å prioritere prosjekter som tar for seg arbeid med de yngste barna, og prosjekter som vektlegger det flerkulturelle. Barnehagene i Norge har gått igjennom en stor endring de siste årene. Det har kommet stadig flere små barn inn, og i dag har åtte av ti barn under tre år barnehageplass. De yngste barna har i likhet med de eldste krav på et variert tilbud som er tilpasset dem, noe som stiller krav til barnehagens personale. Noe annet som har endret seg mye, er at mangfoldet av kulturer i barnehagen har økt, som i samfunnet for øvrig. Barnehagen spiller, ifølge rammeplanen, en viktig rolle som arena for utvikling av kulturell identitet og skal være åpen for impulser fra den lokale, regionale, nasjonale og globale verden. Alle barn skal få bevissthet om egen kulturarv og få være delaktig i andres kulturelle uttrykk.

Årets tre vinnere utmerker seg med en god og gjennomført satsing på kunst og kultur i sine prosjekter. De er alle barnehager som har arbeidet grundig og helhetlig med kunst- og kulturområdet gjennom flere år. Det vises godt på måten de inkluderer alle barn og hele personalgruppen i sitt arbeid. De har alle et klart barneperspektiv, de er nyskapende og kreative, og de viser et helhetlig syn på hvorfor og hvordan barn skal få ta del i kunst og kultur i barnehagen.

Felles for årets vinnerbarnehager er at de ligger i byen. Det betyr at de har et mangfold av kunst- og kulturtilbud rundt seg som de har mulighet til å benytte seg av, noe de også gjør. De har imidlertid valgt tre forskjellige måter å bruke disse tilbudene på: fra internasjonale impulser på Bergen kunstmuseum via musikkopplevelser for barn i Oslo til de helt nære omgivelsene på Kampen, ei «bygd» i storbyen. På den måten ser vi at prosjektene har bred overføringsverdi, til barnehager både i byen og på landet.

På nettsiden vår har vi etter hvert fått bygget opp en solid ressursbase med mange gode og varierte prosjekter fra barnehager og skoler rundt omkring i landet. I ressursbasen finner dere årets barnehageprisvinnere, og der blir prosjektene deres presentert mer grundig. I tillegg presenterer vi mange andre gode prosjekter, både fra i år og fra tidligere år. Vi ønsker at så mange som mulig bruker ressursbasen vår for å hente inspirasjon til egne prosjekter, og vi tar gjerne imot flere gode prosjekter til vår base!

Kirsti Saxi

Kirsti Saxi

Senterleder
KKS

Maja Reinåmo Olsson

Maja Reinåmo Olsson

Rådgiver og tiltaks-
ansvarlig
KKS

Barnehageprisen

Prisen er et objekt laget i akryl av skulptør Harald Bodøgaard (2008). Bodøgaard arbeider i Bodø, der han også driver Galleri Bodøgaard. Han er kjent for skulpturer i stein, gjerne i kombinasjon med stål. Bodøgaard arbeider også med glass, mosaikk og akryl.

PRESENTASJON AV JURYEN

ARNE LEIKVOLL

Arne Leikvoll, opprinnelig fra Berlevåg, jobber som rektor ved Fossen barneskole i Vadsø. Han har tidligere arbeidet hos Fylkesmannen i Finnmark, blant annet med barnehagesaker. Arne har i de fleste av sine yrkesaktive år vært rektor, men har også arbeidet i barnehage, senest som pedagogisk leder i Nypvang barnehage i Trondheim i 2010. Han er utdannet førskolelærer og skryter fortsatt av at han er den første gutten fra Finnmark som tok denne utdanningen. Han sitter også som leder av Norsk kulturskoleråd, avd. Finnmark.

ANN-HEGE LORVIK WATERHOUSE

Ann-Hege Lorvik Waterhouse er førstelektor i forming, kunst og håndverk ved Institutt for barnehagelærerutdanning ved Høgskolen i Oslo og Akershus. Hun er også faglitterær forfatter. Hun har i mange år arbeidet for å styrke barns muligheter til å oppleve og erfare kunst, og gjennom ulike prosjekter og nettverkssamarbeid har hun ytt viktige bidrag til arbeidet for å skape et tettere samarbeid mellom barnehager og kunst- og kulturinstitusjoner. Hun er videre opptatt av at barnehagenes kunstneriske virksomhet omhandler barns skapende prosesser i møte med et mangfold av materialer og uttrykksmuligheter. Å uttrykke seg kunstnerisk er også et språk og er en viktig del av det å være menneske. Barns rettigheter til å uttrykke seg kunstnerisk og til å ta del i samfunnets kunst- og kulturliv er forankret i FNs barnekonvensjon. Dette er også en viktig verdiforankring for Ann-Heges arbeid ved barnehagelærerutdanningen.

METTE RØBERGENG

Mette Røbergeng er barnehagelærer med fordypning i musikk og videreutdanning i naturfag og forming. Hun jobber som styrer i Kirkebakken kulturbarnehage utenfor Mo i Rana. Barnehagen fikk i 2009 Den nasjonale barnehageprisen for sin bruk av lokal kultur i det pedagogiske arbeidet. Fritiden har gjennom 40 år vært brukt som frivillig kulturarbeider og deltaker i ulike miljøer, blant annet innenfor amatørteaterarbeid, musikk og kystkultur. Mette har mottatt Rana kommunes kulturpris for sin innsats i det frivillige kulturlivet. Hun har i 17 år vært leder for Optimistteateret, en gruppe for psykisk funksjonshemmede. Hun brenner ekstra for at barn og unge skal få muligheter til å utfolde seg kreativt innenfor disse miljøene.

MAJA REINÅMO OLSSON

Maja Reinåmo Olsson er rådgiver med hovedansvar for barnehage og grunnskole til og med småtrinnet hos Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen. Hun er utdannet førskolelærer med videreutdanning innen drama/teater og estetisk fagdidaktikk. Hun har jobbet som pedagogisk leder i barnehage, og hun har erfaring fra arbeid med dramaformidling og teater for barn. Maja er spesielt opptatt av barnehagepersonalets funksjon som aktive rollemodeller som ser barna og er kreative, undrende og utforskende sammen med dem. Hun tror og håper at Den nasjonale barnehageprisen for kunst og kultur kan inspirere flere til å se kreative muligheter i sin egen barnehage.

JURYENS BEGRUNNELSE

RUSELØKKA BARNEHAGE, OSLO

«I BOB DYLAN'S LANDSKAP – MUSIKK SOM SPRÅK»

Ruseløkka barnehage har hatt et bevisst og systematisk forhold til kunst og kultur gjennom flere år. De vant også Barnehageprisen for to år siden. Gjennom dette prosjektet viser barnehagen at utvikling av en godt fundert kunstfaglig prosjektmetode forankret i hele barnehagen bærer frukter for alle, både barn og voksne. Prosjektet «I Bob Dylans landskap – musikk som språk» er et felles prosjekt for hele barnehagen og har gått over et år. Barnehagen har valgt å søke prisen med prosjektet slik det ble gjennomført på småbarnsavdelingen Lille.

Juryen har i sin vurdering lagt vekt på at prosessen er i sentrum og tar hensyn til barns kreativitet og utforskertrang. Gjennom undersøkelser, oppdagelser, eksperimenteringer og fabuleringer har barna i dette prosjektet fått undersøkt musikk, lyd og materialer i samspill med rom, lys, skygge og installasjon som uttrykksform. Personalet har på en forbillidlig måte gått inn i barnas livsverden og latt de yngste barnas undersøkelser og eksperimenteringer med ulike fenomener, materialer og materialiteter prege dette prosjektet. Prosjektet handler om kropp, sansing og estetiske opplevelser, og det er på de yngste barnas premisser. Det gir barna kompetanse til og erfaring med å møte kunsten med mange ulike språk, og alle får delta på sitt nivå. En

tværfaglig tilnærming gjennom lyd og materiale åpner opp for en handlingsbasert dialog mellom de yngste barna og personalet som gir innsikt i barns opplevelser på en god måte. Gjennom søknaden viser personalet også hvordan de har reflektert og utviklet en god praksis for observasjon og dokumentasjon som brukes for å drive prosjektet fremover. Det er et eksempel til etterfølgelse.

KLOSTERET BARNEHAGE, BERGEN

«REAL LIFE STORIES – BAK MASKENE»

Kinesisk samtidskunst og 2–6 år gamle barn er en spennende og spennende kombinasjon. Å velge samtidskunst som utgangspunkt for barnehagens kunstprosjekt er ikke en selvfølge for alle barnehager, men samtidskunst er ifølge rammeplanen for barnehagen et av de kunstuttrykkene barn bør få møte. Juryen mener at prosjektet «Real Life Stories – bak maskene» på forbillidlig vis viser hvordan samtidskunst blir aktuelt også for barnehagebarn. Den filosofiske samtalen har vært vesentlig i dette prosjektet og har dannet grunnlag for kunstneriske prosesser i barnehagen. Kinesisk samtidskunst handler i høy grad om ytringsfrihet, og i dette prosjektet er nettopp retten til å ytre seg blitt en vesentlig del av samtalene med barna. På denne måten får prosjektet aktualitet knyttet til samfunnsmessige spørsmål. Dette prosjektet vitner om et personale med faglig trygghet og med mot til å gå utover de opptråkkede løypene i barnehagens kunst- og kulturlandskap.

Juryen vil trekke frem at de ansatte tar barnas evne til å møte ulike typer kunst alvorlig. De setter ingen begrensninger når det gjelder hvilken kunst som «passer» for barn. Sammen går de i møte med samtidskunsten og lar barna få oppleve og sanse og lage sine egne uttrykk av det de opplever. Dette gjør de på mange og varierte måter, blant annet gjennom bruk av IKT. Prosjektet er originalt og nyskapende og kan inspirere andre barnehager til å utforske moderne kunst.

Klosteret barnehage vant også prisen for tre år siden, da med prosjektet «Jeg». Selv om søkelyset denne gang er snudd fra «meg selv» til internasjonal samtidskunst, har de bevart den samme filosofierende grunntonen. Hvem er jeg, og hva er min plass i verden?

KAMPEN KUNSTBARNEHAGE, OSLO

«STREETART»

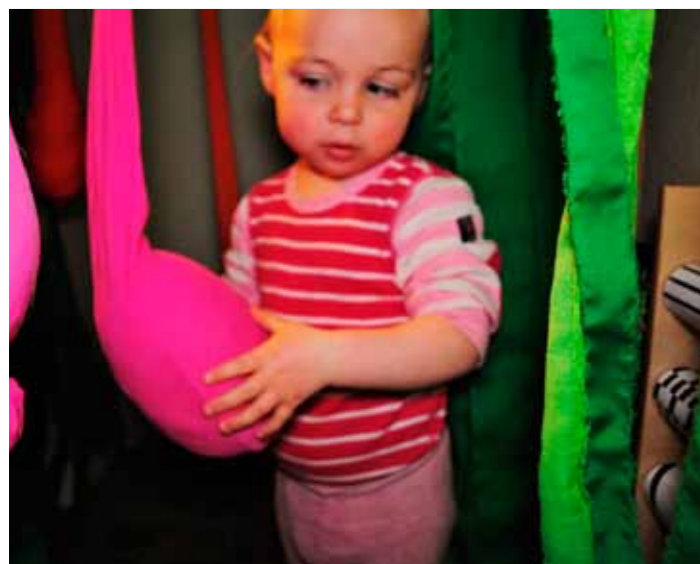
«StreetArt» er et fantasifullt og nyskapende prosjekt der barna er i fokus. Barna bruker nærmiljøet til inspirasjon og setter sine synlige spor, også utenfor barnehagen, i form av gatekunst. Barnehagen benytter seg av gjenstander og kunstuttrykk i området og lar barna skape sin kunst også i tilknytning til dem. De skaper stolthet og identitet, satser på gjenbruk og lar barna få kunnskap om og erfaring med å bruke ulike materialer. Barnehagen har også lagt vekt på å bruke materialer som finnes ute i naturen, «øyeblikkskunst»,

som gleder og utfordrer kreativiteten. De har satset på å bygge opp personalets kunstfaglige kompetanse.

Dette prosjektet er vokst frem over flere års arbeid med tematikken Street Art i barnehagen. Tematikken er svært tidsaktuell og bringer inn et mangfold av visuelle uttrykk i barnehagen som beriker barns uttrykksverden. Juryen er begeistret over valget av tema, som viser at barnehagens personale legger vekt på samtidsbarn og samtidsuttrykk og er forankret i barnas og barnehagens nærmiljø. Visuelle uttrykk i form av Street Art, graffiti, tagging, reklame og lignende preger nærmiljøer over hele landet på godt og vondt. Gjennom dette prosjektet løfter Kampen kunstbarnehage frem en uttrykksform og en kunstsjanger på en positiv måte. Ved at barnehagen knytter til seg profesjonelle på feltet, får barn også oppleve Street Art av god kvalitet. Dette gir gode opplevelser og danner grunnlag for utvikling av gode holdninger til våre fysiske og visuelle omgivelser. Gjennom sin egen Street Art bringer barna noe ut i samfunnet i form av estetiske uttrykk og blir dermed også synlige aktører i sitt nærmiljø. Barna får en stemme i byrommet. På en god og inspirerende måte tar barnehagen barna ut på tur og lar dem undre seg over det de ser, for så å bygge opp egne uttrykksformer gjennom utprøving, lek og kreativitet. Det fine er at dette er noe alle kan gjøre i sitt nærmiljø. Alle har vi kunst rundt oss, vi ser den bare ikke.

RUSELØKKA BARNEHAGE, OSLO

«I BOB DYLAN'S LANDSKAP
– MUSIKK SOM SPRÅK»

Barna har nærmet seg lydinstallasjonen, først ved utforskning av materiale, deretter i samspill med andre. Dette har ført til ulike kreative uttrykk. Rytmen som barnet har i kroppen svarer til impulsene – rytme, melodi og tempo – som finnes i musikken. Disse elementene finnes også i det verbale språket.

BAKGRUNN FOR PROSJEKTET

Fra 2010 til 2013 har barnehagen jobbet med omfattende kunst- og kulturprosjekter, med et nytt tema for hvert år. I barnehageåret 2011/2012 fordypet de seg, med Bob Dylan som utgangspunkt, i musikk som språk. Gjennom å se en dokumentar om Dylan fikk personalgruppen innblikk i hvordan han i sitt skapende virke var i stadig forandring og i en kreativ prosess.

Ruseløkka barnehage er inspirert av filosofien fra Reggio Emilia. Der snakker man om de hundre språk, en metafor for at det finnes mange måter å uttrykke seg på. En sentral del av barnehagens kunnskapssyn er overbevisningen om at fordypede kunnskaper innenfor ett språk kan gi fordypede kunnskaper innenfor flere språk. Gjennom å jobbe med et tema i lang tid får barn også muligheten til å opparbeide varierte uttrykksmåter innenfor samme språk.

Hele barnehagen har vært involvert i prosjektet. De eldste barna har hatt andre innfallsvinkler til temaet musikk som språk. Når barnehagen velger å beskrive arbeidet med prosjektet på småbarnsavdelingen, er det for å få frem det spesielle og unike i arbeidet med de yngste barna.

GJENNOMFØRING OG ORGANISERING

Prosjektet startet med at personalet observerte og dokumenterte barna og miljøet. De så hvordan barna på ulike måter spontant satte seg selv i relasjon til musikkens språk i sitt miljø. Blant annet utforsket de rytme og klang. Dokumentasjonen ble brukt som grunnlag for refleksjon rundt hva musikk, dans, lyd og språk *skulle kunne* være. Personalet gikk også gjennom barnehagens rom for å kartlegge hvordan rommene kommuniserte «musikk». Ut fra det kom de med forslag til hva som kunne tilføres i rommene for at de bedre skulle kunne kommunisere musikk med barna.

På småbarnsavdelingen Lille ble et rom, «Mellomrommet», utviklet til en interaktiv lydinstallasjon. Installasjonen ble utviklet gjennom observasjoner av hvilke materialer som fanget barnas interesse, og av hvordan barna tok rommet i bruk gjennom kroppen. På denne måten medvirket barna til rommets utforming. Rommet med lydinstallasjoner innbød til fysisk aktivitet i samspill med mennesker, materialer, lyd og lys.

Bob Dylans musikk gav gjennom hele prosjektet inspirasjon til egne uttrykk i form av bevegelse, dans og lek. Små barn erfarer musikken gjennom kroppen. Personalet kunne se at barna hadde ulike kroppslige uttrykk avhengig av for eksempel rytme og melodi.

Underveis i prosjektet besøkte barn og voksne Den Norske Opera og Ballett og så babyoperaen *Korall Korall*. Gjennom

det fikk de blant annet inspirasjon til å lage flere rekvisitter til «Mellomrommet» som barna kunne benytte seg av i sin musikkutforskning.

I løpet av året utforsket barna lyder i ulike materialer, som naturmaterialer, plast og metall. Valget av materialer ble gjort ut fra klangfarge og var inspirert av årstidene. Materialene ble tatt med inn i «Mellomrommet», som på den måten endret seg i takt med årstidene og barnas interesser.

Om våren ble barnas utforskning av lyd og materiale knyttet sammen, og en lydinstallasjon ble laget. De skapte en lydskog av tekstil, med lydmaterialer som hang ned fra «trærne», og matter med høyt cellofangress som barna fikk bevege seg i. Rommet var nå lydsatt, og lyden skapt av barna i deres interaksjon med rom og materiale. Det ble barnas egen komposisjon.

Prosjektet ble avsluttet med en utstilling i barnehagen for alle barna, deres familier, ansatte og andre interesserte. Den delen av utstillingen som omfattet arbeidet som ble gjort på småbarnsavdelingen Lille, bestod i hovedsak av fotodokumentasjon, en perm med innhold som viste prosessen, og omvisning i den interaktive lydinstallasjonen i «Mellomrommet».

Målet med utstillingen var å synliggjøre det pedagogiske arbeidet i barnehagen og fremfor alt signalisere til barna at de og det de gjorde, ble sett.

ERFARINGER

Språk har stått sentralt i prosjektet. Barna har gjennom prosjektet fått en utvidet begrepsforståelse gjennom erfaringene de har gjort seg. Blant annet har ordene dans, lyd, musikk og høre fått en utvidet mening.

«Danse!» (barn, 1,11 år); «Oi! Lyd» (barn, 2,4 år); «Hører du lyden?» (barn, 2,8 år).

Undring og utforskning var hele tiden i fokus. Gjennom dokumentasjon har personalet kunnet ta tak i barnas innspill underveis og la dem medvirke til utviklingen. Små barn har lite verbalt språk og kan ikke så lett forklare hva de ønsker og er opptatt av. De bruker til gjengjeld kroppsspråket aktivt i sin kommunikasjon. Personalet brukte dette aktivt i samspillet med barna, både gjennom å imitere barnas kroppslige uttrykk og gjennom selv å initiere kroppslige uttrykk. Mye god refleksjon kom ut av dette samspillet, blant annet: Hvilken betydning får vår imitasjon for barnas uttrykk? Mener vi at noen uttrykk til musikk er mer verdt å gi oppmerksomhet til enn andre, og hvorfor? Er det barna gjør, et uttrykk for lek, dans, musikk, utforskning av materiale eller imitasjon?

I tillegg til økt kunnskap om musikk har personalet tilegnet seg kunnskap om hvordan kunnskap kan skapes: «Vi har sett at barn er aktive i sin egen læring. Barn bygger kunnskap og sammenhenger som gir mening for dem, uavhengig av hvordan vi velger å tolke det de gjør. Vi ser at barns arbeid i fellesskap kan styrke enkeltbarnet – og omvendt!»

KLOSTERET BARNEHAGE, BERGEN

«REAL LIFE STORIES – BAK MASKENE»

Hvilken respons gir barna i møte med samtidskunsten? Hvordan forstås kunstnerens uttrykk av barn i alderen to til seks år – kunst som også er fra et såpass fjernt land som Kina? Hva vil det si å ikke kunne uttrykke alt det vi tenker og mener?

BAKGRUNN FOR PROSJEKTET

Bergen kunstmuseum var høsten og vinteren 2012/2013 vertskap for ti kinesiske samtidskunstneres arbeider, ledet an av arbeidene til den mest berømte av dem alle, Ai Weiwei. Utstillingen viste verk som refererte til en historisk og politisk fortid, identitet og forbindelseslinjer mellom det gamle og det nye Kina.

Det hele begynte med barnas møte med kunsten og deres umiddelbare reaksjoner, og de filosofiske samtalen med barna var sentrale i utformingen av prosjektet. Et mål for prosjektet ble å få til gode filosofiske samtaler knyttet til problemstillinger som kunstverkene gav: åpenhet/lukkethet, det å ytre seg, likheter/ulikheter. Det ble også naturlig å trekke inn Kina som land og kultur og la dette få en rolle i prosjektet.

GJENNOMFØRING OG ORGANISERING

Prosjektet startet med at barna gikk på utstilling. I det videre arbeidet sammen med barna ble medvirkning og medbestemmelse sentralt. Med utgangspunkt i samtalen ble barnas inntrykk og beskrivelser brukt i arbeidet med

småprosjekter på avdelingene. Mange av småprosjektene dreide seg om barnas egne tolkninger av kunstverk i utstillingen. Her er noen eksempler:

- På den ene storbarnsavdelingen var det et bilde av noen skolebarn i uniform som vekket barnas interesse. De identifiserte seg med disse barna og undret seg over uniformeringen: Hvorfor ser de så like ut? Det ble naturlig å bevege seg inn mot temaet likhet/ulikhet, å bestemme selv eller bli bestemt over. Noen av guttene hadde lyst til å prøve hvordan det var å være helt like. Det ble avtalt med foreldrene at de skulle ha med seg tilnærmet like klær i barnehagen dagen etter. Dette ble fotografert og brukt i utstillingen ved prosjektets slutt.
- Portrettfotografier av barna ble bearbejdet og malt som en gjenskaping av et maleri med flere kjente kinesiske ledere.
- En av kunstnerne hadde på utstillingen gjenskapt et gammelt kinesisk bilde ved å ta i bruk naturmateriale som ble belyst fra baksiden, slik at bildet foran så ut som en tegning. Gikk man bak boksen, så man at «strekene» var grener, blader og lignende. Dette ble spesielt de yngste barna opptatt av. De gikk på tur i nærmiljøet og sanket inn materialer fra naturen. Tilbake i barnehagen laget de en lysboks og forsøkte på eget vis å forstå hvordan lyset kan skape skygger som gir de naturlige materialene en ny funksjon.

Hele barnehagen deltok i prosjektet, som ble ledet av en prosjektgruppe som bestod av styrer og de fire pedagogiske lederne. En overordnet fremdriftsplan ble laget. Prosjektet varte fra oktober til april, og i den perioden jobbet hver avdeling med forskjellige små prosjekter. Hver uke fikk styrer inn en loggrapport fra avdelingene, og på bakgrunn av disse rapportene ble prosjektets retning evaluert underveis på ledermøtene.

På hver avdeling var det fra før av satt sammen faste grupper for aktiviteter med maling og drama, og det ble naturlig å jobbe med prosjektet i disse gruppene. På denne måten ble det overkommelig å holde et prosjekt i gang over lang tid uten at det gikk ut over den daglige driften. Prosjektjobbingen ble en del av barnehagens vanlige puls.

Når alle skal med, er utfordringen hvordan man skal favne hele barnegruppen. Får man de yngste med? Blir dette for høytstående for dem under tre år? Barnehagen valgte å ikke legge lista for lavt, men heller ha den grunnholdning at alle skulle med, og at alle skulle kunne få en opplevelse, om ikke den samme forståelsen. Og det er jo kunstens grunntone: Enhvers opplevelse og tolkning kan være like god som noen andres. Den estetiske opplevelsen har ikke nødvendigvis en fasit.

ERFARINGER

Den erfaringen Klosteret barnehage har gjort seg i ettertid, er

at prosjektet har gitt barna en dypere innsikt i demokrati og ytringsfrihet, i tillegg til mye ny kunnskap om Kina, et helt annet land enn Norge.

«Å være sammen om kulturelle opplevelser og å gjøre eller skape noe felles, bidrar til samhørighet. Barn skaper sin egen kultur ut fra egne opplevelser. Gjennom rike erfaringer med kunst, kultur og estetikk vil barn få et mangfold av muligheter for sansing, opplevelse, eksperimentering, skapende virksomhet, tenkning og kommunikasjon.» Rammeplan for barnehagen.

Gjennom prosjektet har barna jobbet med mye forskjellig materiale og hatt plass til både drama og naturopplevelser. Barna er blitt gitt et mangfold av muligheter gjennom rike erfaringer med kunst, kultur og estetikk.

Fra evalueringen til en av de ansatte:

«Barna så helt andre ting enn vi voksne så i utstillingen. Dette var lærerikt, og det at vi ble utfordret på å tilpasse prosjektet til barnas modenhet og alder, var også bra. Hele prosjektet skapte en fellesskapsfølelse og en felles forståelse i barnehagen. Og det at ytringsfriheten så tydelig ble satt på dagsordenen, viser at det er dagsaktuelt og et viktig tema å reflektere rundt i forhold til dannelse i barnehagen.»

KAMPEN KUNSTBARNEHAGE, OSLO

«STREETART»

De yngste barna laget smykker som de puttet i en hjemmelagd konvolutt med en liten tekst utenpå: «Dette er et smykke laget av et barn i Kampen kunstbarnehage og er laget kun for å glede deg! Ha en fin dag!». Deretter gikk de ut på tur for å finne ut hvor de kunne legge smykket for at noen skulle finne det. Det ble lagt i postkasser, plassert på tilfeldige trapper og delt ut til forbigående på turen. Gleden var stor da barnehagen en dag fikk en mail fra en dame som takket for smykket hun hadde fått og skrev at det var et lyspunkt i dagen hennes!

BAKGRUNN FOR PROSJEKTET

I personalgruppen ble det et år snakket om at det hadde vært spennende å kombinere kunst og musikk som overordnet tema siden det var høy musikkkompetanse i personalet det barnehageåret. Samtidig var det flere barn, spesielt gutter, som var interessert i breakdance, hiphop og rap. Ut fra dette ble det planlagt et prosjekt som skulle omfatte alle disse områdene, både musikk, dans og kunst.

Underveis i prosessen ble både barna og personalet så oppslukt i StreetArt-delen av prosjektet at det endte opp med et prosjekt rundt dette temaet med en varighet på et og et halvt år! I løpet av den tiden var de selvfølgelig innom andre småprosjekter, men StreetArt-prosjektet gikk som en rød tråd gjennom hele perioden. Prosjektet har inkludert alle aldersgrupper. Siden hele barnehagen har konsentrert seg om samme tema, har det oppstått samhold og engasjement blant både barn og voksne.

I et bybilde er det mange visuelle inntrykk, alt fra reklame, skilt og plakater til tagging og gatekunst i ulike former. I og med at Kampen kunstbarnehage er en typisk bybarnehage og barna bor i nærmiljøet rundt barnehagen, syntes personalet at det var viktig å gi barna kjennskap til hva gatekunst er, og la dem få prøve seg som gatekunstnere ved å skape positive uttrykk og sette igjen spor etter seg i sitt eget nærmiljø. Personalet ønsket også å formidle forskjellen mellom hva som er gatekunst og positive spor i gatebildet, og hva som ikke oppleves som dette, for eksempel tagging.

Målet var at barna gjennom å utforske byen og lete etter ulike estetiske uttrykk som skjuler seg rundt omkring, ville lære seg å bruke øynene og virkelig se seg om i gatene etter spor. Street Art er ofte brudd på det normale i gatemiljøet, og ved å oppdage dette kunne barna bli mer bevisst på disse bruddene, som er med på å gjøre byen litt mer spennende.

GJENNOMFØRING OG ORGANISERING

Prosjektet startet med oppdagelsesferder på turer i nærmiljøet. Hva ser vi av gatekunst? Hva er positive spor i nærmiljøet, og hva er negative? Bilder ble tatt, og barna ble raskt oppmerksom på det de så.

Etter hvert tok barna med seg naturelementer, kritt og andre materialer på turene. Disse ble til små, fargerike spor på steder de hadde vært. På en tur til «elefantparken» i nærheten av barnehagen ble det bestemt at elefantene måtte pyntes.

Elefantstatuene i parken fikk derfor smykker på snablene, rundt halsen og rundt bena, og de så mye gladere ut da barna gikk derfra!

Barnehagen samlet inn gamle strikkeklær og andre tekstiler som var avlagt eller for små, og brukte dem til å dekorere lyktestolpene rett utenfor barnehagen. Barna deltok aktivt i dette arbeidet. De sydde sammen lapper, og noen ønsket å brodere navnet sitt. Små sitater fra de yngste barna om glede ble laminert og festet på dekorasjonene, for eksempel «Jeg er glad i mamma'n min. Hilsen en 2-åring i Kampen kunstbarnehage».

Ting i og utenfor barnehagen ble levende da barna laget øyne til dem, for eksempel lysbrytere, klokker og søppelkasser.

Underveis i prosjektet søkte barnehagen Kulturrådet om støtte til samarbeid med eksterne kunstnere og fikk innvilget dette. De valgte blant annet å samarbeide med to Street Art-kunstnere, som sammen med barna laget en stor utsmykning av barnehagen, både på utsiden av huset og inne i bakgården. Responsen fra nærmiljøet på dette prosjektet var enorm. Folk stoppet hver dag i prosessen opp og snakket om det som foregikk. Tilfeldige forbigående tok bilder og ble vist inn i bakgården for å beskue barnas kunst. Til slutt ble prosjektet dokumentert med bilder og tekst, som ble hengt opp på veggen utenfor barnehagen for å fortelle interesserte forbigående om hvordan dette var blitt til.

ERFARING

Prosjektet StreetArt har inkludert alle barn og voksne i barnehagen. Alle fikk delta på sine egne premisser, ut fra alder og interesser. Prosjektet gjorde barnehagen synlig i nærmiljøet i en helt annen grad enn noe annet prosjekt, noe som førte til at barn og personale fikk mye respons på det de gjorde. Dette styrket fellesskapsfølelsen og samholdet i barnehagen og skapte en følelse av stolthet, glede og mestring.

StreetArt-prosjektets vektlegging av det å glede andre har også hatt betydning når det gjelder barnehagens arbeid med sosial kompetanse. Barna fikk gjøre seg erfaringer på både godt og vondt med responsen fra publikum, og det var mange ganger vanskelig å se at det de hadde gjort, var ødelagt neste gang de var på tur. Spesielt de eldste barna reflekterte rundt dette med hærverk og tyveri.

For personalet var prosessen hele tiden i fokus, og pedagogisk dokumentasjon var et nyttig verktøy for å følge den. Gjennom dokumentasjonen fikk de formidlet arbeidet til foreldrene, men de fikk også reflektert over barnas tilnærming, tanker, ideer og refleksjoner underveis og de erfaringene barna gjorde seg, som førte til økt kunnskap innenfor mange ulike fagområder.

SØKNADSKRITERIER BARNEHAGEPRISEN

Den nasjonale barnehageprisen for kunst og kultur er en pris som deles ut annet hvert år til tre barnehager. Neste utdeling vil være høsten 2015 med søknadsfrist i oktober/november samme år.

Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen ønsker å løfte frem gode eksempler på arbeid med kunst, kultur og kreativitet og vil oppfordre alle barnehager som vektlegger dette fagområdet til å søke prisen. Søknadsskjema vil være tilgjengelig på våre nettsider nærmere søknadsfristen.

OM PRISEN

Barnehageprisen skal gå til tre barnehager som hver har arbeidet godt og helhetlig med prosjekter innenfor fagområdet «kunst, kultur og kreativitet».

I 2013 valgte vi to fokusområder for prisen: kunst- og kulturprosjekter rettet mot de yngste barna og flerkulturelt arbeid med kunst og kultur. Disse fokusområdene vil bli byttet ut med nye til neste gang prisen deles ut. Gi oss gjerne tips om aktuelle tema som barnehagen bør konsentrere seg om.

Prisvinnerne velges ut av en jury sammensatt av fagfolk fra ulike deler av barnehagefeltet.

Prisen er på 10 000 kr, som skal være øremerket videre arbeid med kunst- og kulturfaglig arbeid i barnehagen. I tillegg mottar vinnerne en skulptur spesielt utformet for Barnehageprisen og ett års abonnement på magasinet som skriver om kultur for barn og unge, Kulturmagasinet Q.

SØKNADSKRITERIER

- Prosjektet det søkes for, må være ferdig gjennomført før søknaden sendes inn. Uferdige prosjekter vurderes ikke av juryen.
- Prosjektet og søknaden skal være godt forankret i Rammeplan for barnehagen.
- Det er en fordel om prosjektet tar for seg ett eller flere av prisens fokusområder, men det er ingen forutsetning for å kunne søke om prisen.

For mer informasjon om prisen eller søknadsprosessen, se vår nettside kunstkultursenteret.no.

Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen
Universitetet i Nordland, 8049 Bodø
Tlf. +47 75 51 75 00
kunstkultur@uin.no

kunstkultursenteret.no